

Hofje

Het Genietschap

Achtergrondinformatie

Hofje het Genietschap;

Een genootschap dat niet terugkijkt maar vooral VANDAAG geniet

Versie 1.0

Mei 2021

Hofje het Genietschap is een initiatief van Chantal Saes van Ouku Consultancy i.s.m. Platform Allochtone Zorgvragers, Stichting Meer Kleur en Kwaliteit & Provinciaal Platform Diversiteit.

Disclaimer.

Dit rapport is opgesteld door Chantal Saes. Het rapport mag noch geheel, noch gedeeltelijk, in enige vorm aan derden ter inzage worden gegeven dan wel worden verstrekt met alleen uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Chantal Saes. Het rapport vormt een integraal geheel en kan niet in afzonderlijke delen worden gesplitst. De informatie in dit gehele stuk is allemaal onder voorbehoud. Er worden momenteel nog gesprekken gevoerd met Wonen Limburg over de concrete invulling van de plannen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Waarom een hofje?	5
3. De achterliggende gedachte	6
3.1 De uitgangspunten	6
3.2 Sociale cohesie	7
3.3 Medezeggenschap	8
3.4 Het bewonersprofiel	8

1. Inleiding

In 2015/2016 heeft er een onderzoek plaatsgevonden onder Turkse en Marokkaanse 45-plussers. Dit onderzoek is uitgevoerd door Chantal Saes i.s.m. Platform Allochtone Zorgvragers (PAZ), Stichting Meer Kleur en Kwaliteit (SMKK) en Provinciaal Platform Diversiteit (PPD) en ging over de wensen en behoeften ten opzichte van wonen en hoe hun kijk is op zorg. Uit het onderzoek toentertijd kwam dat naarmate men ouder wordt de eenzaamheidsgevoelens groter worden. Vooral onder alleenstaanden kwam dit veel voor. Daarnaast gaven de respondenten uit het onderzoek aan dat door de veranderende samenleving er veel minder voor elkaar gezorgd wordt. Ook kwam naar voren dat het huidige woningaanbod niet aansluit bij de wensen en behoeften van de ouder wordende mens. Men was op zoek naar saamhorigheid, sociale contacten en een plek waar men zich veilig en prettig voelt.

Na het onderzoek heeft Chantal i.s.m. de drie maatschappelijke organisaties de resultaten uit het onderzoek voorgelegd aan diverse mensen en organisaties. Als snel bleek dat niet alleen Turkse en Marokkaanse mensen deze behoeften hadden. Heel veel mensen, ongeacht culturele achtergrond, die ouder worden hebben behoefte aan sociale contacten, er voor elkaar zijn en het gevoel mee te kunnen doen in de samenleving.

Uiteindelijk heeft het onderzoek en de gesprekken daarna geleid tot een woon- en leefconcept dat aansluit bij de wensen en behoeften van de 50-plusser in het algemeen. En is met Chantal als projectleider toegewerkt aan de concrete invulling, namelijk een Hofje.

Het unieke aan dit concept voor de gemeente Weert is dat het niet van bovenaf wordt geregisseerd, maar door de (potentiële) bewoners zelf. Zij werden gestimuleerd, begeleid en ondersteund om te komen tot een zelf en op maat gemaakt woonconcept. Samen met twee andere kartrekkers vanuit PAZ zijn vele gesprekken gevoerd en zijn de gemeente Weert en Wonen Limburg aangehaakt.

Dit initiatief verdient het om te slagen. Er was een lange adem nodig, maar als je ergens met z'n allen in geloofd dan lukt het ook! Een dergelijk project zal er voor gaan zorgen dat mensen naar elkaar om kijken, mensen langer thuis kunnen blijven wonen en eenzaamheid een halt toegeroepen wordt. Daarnaast zorgt het ook voor verbinding. Verbinding tussen bewoners, maar ook verbinding in de wijk.

2. Waarom een hofje?

De Limburgse bevolking wordt steeds ouder en woont langer zelfstandig thuis. In de jaren 70 en daarvoor was er nog maar weinig aandacht voor de kwaliteit van de huisvesting. De gebouwde omgeving sloot in vormgeving, ontwerp en gebruiksmogelijkheden vooral aan bij de wensen en behoeften van één cultuur. Dit resulteerde in rijtjeswoningen met ieder zijn eigen tuin en een schutting er omheen. Wijken gebouwd met veelal een ieder-voor-zich mentaliteit, waarbij het minder ging om wederkerigheid en sociale contacten.

Eeuwenlang heeft de focus wat betreft woning en woonomgeving vooral gelegen op de technische (harde) kant. De gebouwde omgeving sloot niet (altijd) aan op wat de bewoners nodig hadden. Het ging meer om de stenen, de prijs en het aantal vierkante meters. Nu is er een verschuiving gaande waarbij er steeds meer aandacht komt voor de sociale (zachte) kant. Imago, uitstraling, sfeer, sociale cohesie, e.d.

In de huidige tijd wordt ernaar gestreefd dat iedereen zolang mogelijk zelfstandig thuis kan blijven wonen. Ook de mensen zelf willen dit graag en ze nemen steeds vaker het initiatief. Men wil actief meedenken en beslissen. Zelf doen; het sluit aan bij het idee van de participatiesamenleving, waarin iedereen die dat kan verantwoordelijkheid neemt voor zijn of haar eigen leven en omgeving. Dit alles om uiteindelijk te komen tot een optimale afstemming tussen woning, woonomgeving en gebruiker.

Om een prettige woonomgeving te creëren is niet alleen de fysieke kant belangrijk. De sociale kant is wellicht nog belangrijker. Een plek waar mensen omzien naar elkaar. Waar bewoners het gevoel hebben dat ze erbij horen, gemeenschapszin. Dat is waar het om draait. Je hebt elkaar nodig en het geeft rust, veiligheid en erkenning. ze op terug kunnen vallen.

De vraag naar collectieve woonvormen groeit. Veel mensen in de tweede levenshelft vragen zich af: hoe zal ik wonen als ik ouder word? Wie heb ik straks om mij heen? Wie kijkt er naar mij om? Voor wie kan ik wat betekenen? Op het eerste gezicht lijken er maar twee woonvarianten te bestaan voor mensen die ouder worden. Zo lang mogelijk blijven zitten waar je zit en als het dan echt niet meer kan, is daar variant twee: wonen binnen de muren van een instelling. Maar het kan ook anders.

Woongemeenschappen, zoals een Hofje zijn cadeautjes voor de samenleving, omdat:

- Bewoners er meer geluk ervaren, minder eenzaam zijn en meer veiligheid en geborgenheid ervaren;
- Zorgt ervoor dat mensen mee kunnen blijven doen en van betekenis kunnen zijn;
- Mensen op tijd maatregelen nemen om een (toekomstige) zorgbehoefte uit te stellen of te verminderen;
- Gebruik informele zorg groeit;
- Het waarde kan toevoegen aan de sociale kwaliteit van een wijk;
- Het kan leiden tot kostenbesparing en samenredzaamheid doordat bewoners ook zelf actief aan de slag gaan (zelfbeheer);
- Het zorgt voor doorstroming op de woningmarkt;
- Het zorgt voor meer keuze op de woningmarkt.

3. De achterliggende gedachte

Hofje het Genietschap is een hofje voor 50-plussers. Een plek waar men omziet naar elkaar, ruimte is om elkaar te ontmoeten en samen te genieten van het leven. De plek om op een prettige manier oud te worden.

Het draait om:

- Genieten!
- Ontmoeten
- Omzien naar elkaar
- Meedoen
- Co-creatie
- Het creëren van een thuisgevoel
- Wonen / leven met gelijkgestemden
- Diversiteit
- Levensloopbestendige woningen

3.1 De uitgangspunten

- Bewoners die graag samen met anderen in een hofje willen wonen. Graag samen leuke dingen willen gaan doen, omzien naar elkaar en elkaar helpen waar nodig.
- 10 levensloopbestendige grond gebonden woningen in de sociale huur klasse met in principe alle voorzieningen (woonkamer, slaapkamer, keuken, badkamer inclusief toilet, extra toilet) gelijkvloers en mogelijk een bovenverdieping voor extra ruimte. Alle woningen komen met de voordeur uit op de gezamenlijke binnenruimte/tuin en hebben ongeveer 60m² woonoppervlak;
- 1 gemeenschappelijke ontmoetingsruimte die goed toegankelijk is, ook voor mensen die minder mobiel zijn. De gemeenschappelijke ruimte moet een gezellige, niet al te grote plek worden waar iedereen zich welkom voelt. Het is een plek om te zijn, mensen te ontmoeten en om samen leuke dingen te doen. Welke activiteiten er georganiseerd gaan worden, ligt aan de toekomstige bewoners. De ruimte zal in ieder geval beschikken over een bergruimte, een keukenblok en toiletten, beschikbaar zijn voor zowel bewoners als wijkbewoners en bereikbaar zijn middels een aparte ingang. Deze ruimte zal gerealiseerd worden in een woning, zodat mocht het nodig zijn er altijd nog een woning van gemaakt kan worden;
- Een gezamenlijke binnenruimte/tuin. Aan de achterzijde van de woningen zal een klein eigen tuintje komen. Aan de voorzijde (de gemeenschappelijke tuin) is het de bedoeling dat er geen hekjes of hegjes moeten komen als afscheiding, ook niet als ze laag zijn. Mensen moeten wel de mogelijkheid hebben om bijvoorbeeld voor de eigen woning een paar bloempotten neer te zetten, maar alles moet open zijn. Dit zorgt voor openheid en eenheid. De binnenruimte/tuin moet een plek zijn waar mensen elkaar kunnen ontmoeten;
- In een woonomgeving met voldoende voorzieningen, zoals: openbaar vervoer, supermarkt, winkels, gezondheidscentrum, bakker, een wijkcentrum, een pinautomaat, e.d. Dit heeft voor de doelgroep een sociale functie, maar het

vergroot ook de zelfredzaamheid van de bewoners. Daarnaast is veiligheid belangrijk;

- Het Hofje moet geen afgesloten gemeenschap worden. Het is juist belangrijk om een open karakter te creëren waarbij actief verbinding gelegd wordt met de wijk waarin het zich bevindt. We willen mensen samenbrengen;
- Het Hofje moet goed toegankelijk en bereikbaar zijn met parkeerplaatsen in de buurt. Er moet geen fiets- en autoverkeer door het Hofje kunnen;
- Voorafgaand is het bewonersprofiel en de selectiecriteria samengesteld passend bij de visie. Geen hokjes denken, maar zorgen voor diversiteit. Diversiteit op het gebied van cultuur, maar ook op het gebied van leeftijd en fysieke gesteldheid. Het moet geen hofje worden met alleen maar hulp vragende mensen. Er moet een goede balans komen tussen zogenoemde vragers en dragers;

3.2 Sociale cohesie

Zoals aangegeven is de sociale samenhang en “dingen” samen doen erg belangrijk. Centraal staan de begrippen saamhorigheid, sociale contacten, verbinding, omzien naar elkaar en elkaar helpen waar mogelijk. Het doel is om mensen samen te brengen en verbindingen te leggen.

Wonen met gelijkgestemden. Mensen met dezelfde waarden en normen, die het gedachtegoed achter het hofje ondersteunen. Dit creëert verbondenheid. Men kiest voor een bepaalde manier van samen wonen waar men achter moet staan. Het zou mooi zijn als het een soort vanzelfsprekendheid wordt binnen het hofje dat bewoners voor elkaar klaar staan en dat er samen activiteiten ontplooit worden. Het gaat erom om samen dingen te doen. Eenzaamheid en sociaal isolement moet in ieder geval voorkomen worden. Mensen moeten het gevoel hebben erbij te horen en gestimuleerd worden om zo lang mogelijk mee te blijven doen in de samenleving.

In voor- en tegenspoed. Als je de ander kent, is het makkelijker om elkaar te vinden als je hulp nodig hebt. Samenredzaamheid dat is waar het om gaat. Elkaar opvangen als er iets is. Zo kun je het proces van ouder worden - ook de minder leuke kanten - samen opvangen. Het is fijn om te weten dat er mensen in de buurt zijn waar je op terug kunt vallen als het nodig is.

Burenhulp. Zorg is er in alle soorten en maten. In de woongemeenschap wordt vooral burenhulp gegeven. Het gaat dan om spontane, kortstondige of regelmatige hulp tussen burens. Denk aan een boodschap doen voor iemand als die ziek is, een lampje indraaien of de hond een keer uitlaten. Burenhulp kan soms overgaan in mantelzorg, waarbij soms langdurig zorg verleend wordt aan iemand. Men is bereid om tijdelijk mantelzorgtaken uit te voeren, maar dit moet niet structureel worden. Er moet op tijd contact gelegd worden met professionals, zodat de zorg overgedragen kan worden. Denk hierbij aan bijvoorbeeld mensen die dementie ontwikkelen.

Interactie met elkaar en in de wijk. In het kader van samen wonen in een hofje is het belangrijk om er samen voor elkaar te zijn. Als dat kan in alle situaties van het leven, met een lach en een traan. De cohesie van de bewoners wordt daardoor sterker. De sociale contacten zijn hierbij heel belangrijk. De gemeenschappelijke tuin en een gemeenschappelijke ruimte stimuleren het samen zijn en het samen komen en samen

activiteiten organiseren. Een plek waar je weet, waar je moet zijn om je buurtbewoners gewoon te ontmoeten, een krantje te lezen, een gesprekje te voeren, een kopje koffie te drinken en samen iets te doen.

3.3 Medezeggenschap

Tijden veranderen. Over één ding zijn we het eens. Men wil graag mee denken en adviezen geven waar nodig. Oftewel medezeggenschap is belangrijk. Hier is men al mee gestart door als burgerinitiatief te starten. Nu stakeholders als Wonen Limburg, gemeente Weert en provincie Limburg erbij zijn gekomen wordt medezeggenschap nog belangrijker. Men wil graag dat het hofje aansluit op de wensen en behoeften van de doelgroep en dat ze een stem kunnen hebben in zowel de planfase als de uitvoeringsfase.

In actie komen. Enthousiasme en betrokkenheid bij bewoners zorgt ervoor dat ze zich inzetten voor een project. We zorgen ervoor dat mensen enthousiast blijven door hen de dingen te laten doen die ze leuk vinden en goed kunnen. Dat men invloed kan hebben op de vormgeving van het hofje. Maar ook dat er ruimte is om elkaar te leren kennen, dat er open gecommuniceerd wordt en dan men zich prettig voelt in de groep.

3.4 Het bewonersprofiel

We willen een plek creëren waar men omziet naar elkaar, ruimte is om elkaar te ontmoeten en samen te genieten van het leven. Een plek om samen met gelijkgestemden op een prettige manier oud te worden.

Bewoners moeten zich thuis voelen in het hofje. Het is daarom belangrijk om een ‘klik’ te hebben met medebewoners en de omgeving. De ideale bewonersgroep van het hofje is een groep die bestaat uit mensen van 50 jaar en ouder. Een huishouden mag bestaan uit maximaal twee personen. Diversiteit in leeftijd, maar ook in belastbaarheid en kwetsbaarheid is belangrijk in het kader van voor elkaar zorgen. Maar ook in de opstartfase is dit belangrijk. Je hebt namelijk ook kartrekkers nodig om het project vlot te trekken. Om een balans in leeftijden te behouden worden er drie leeftijdscategorieën gehanteerd bij de toewijzing van de woningen. 50-64 jaar, 65-74 jaar en 75+.